

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, »Narodni dom«, I. nadstr. — Telefon: št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti in so cene na razpolago v upravi.

Da se razumemo.

Gospod dr. Korošec je na shodu v Ljubljani vehementno napadal radičevce, ker so sklenili sporazum z radikali. Napadal je predvsem radičevce, dočim se je vsaki grafi na naslov radikalov spretno izogibal. Drugi govornik ljubljanskega shoda gospod dr. Stanovnik se je še bolj izogibal obsojati radikalni režim in je srečno prispel celo do sklepa, da ravno radikalna stranka kot pravilna stranka lahko napravi konec gerentskim razmeram v Ljubljani. Tudi oficijelna glasila SLS vedno pardonirajo radikale, kadar kritizirajo današnji režim. Vsega in vedno so krivi predvsem le gg. Radič in Pucelj.

Takoj po shodu v Ljubljani so imeli v navzočnosti g. dr. Korošca klerikalni prvaki ožji sestanek v Marjanišču, kjer so govorili o novi politični situaciji v državi. Na ožjem sestanku je več klerikalnih prvakov odobravalo taktiko, da se SLS ne zameri preveč g. Pašiču, z utemeljitvijo, ker kaj se ve, kako bo še...

Iz vsega tega se upravičeno lahko sklepa, da je klerikalna opozicijska borba le bolj taktična naravi in da SLS prav resno razmišlja o tem, kako bi se v ugodnem trenutku približala vladi. Zabavljanje na gg. Radiča in Pucelja naj je maskira prave namene SLS, ki ni daleč od tega, da vrže vsa svoja avtonomistična gesla v politično roptarnico.

Iste taktike v nastopih proti sedanjim vladam se poslužujejo tudi slovenski samo-

stojni demokrati. Tako v »Jutru« kot v »Slov. narodu« pišejo samostojni demokrati edinole proti HSS in SKS, dočim ne izgovore na naslov radikalov niti žal besede. Slovenski samostojni demokrati ne slede svojem voditelju g. Pribečeviću, ki na shodu srdito napada radikale, ampak se drže lepo v rezervi ter raje pohvalijo radikale kot bi pa izrekli žal besedo. Slovenski samostojni demokrati se prav resno pripravljajo na vstop v vlado in se boje, da bi jih klerikalci ne prehiteli...

Vodstvo ljubljanske SDS je že dvakrat razpravljalo o tem, če bi ne kazalo fuzijonirati se z radikalno stranko. Opora proti tozadevnim predlogom ni bilo posebnega. Z definitivnim sklepanjem o fuziji se je le odložilo — iz taktičnih razlogov.

Torej: opozicija SLS in slovenske SDS je le navidezna. Obe stranki se zavedata, da je nastalo v državni politiki novo razdobje, ki zahteva strankarsko preorientacijo. Upanje, da je vladna kombinacija radikalov in radičevcev le eksperiment kratkotrajne vrednosti je padlo v vodo.

Koliko bodo pa prizadevanja SDS in SLS uspešna, bo pokazala najbližja bodočnost. Prav verjetno je, da se bodeta obe stranki korenito vračunali v svojih načrtih. Minul je čas, ko so uspevale samostojno demokratske intrige, ali pa ko je Beograd komaj čakal, da se s SLS glasovi utruje vladno večino.

Zveza narodov.

Glavni namen Zveze narodov je, da prepreči oborožene konflikte z novo ureditvijo mednarodnih odnosov. Zveza narodov se trudi, da stvari pravne temelje, na katerih bi počival mir.

Dr. Beneš v »Novi Evropie«.

Idejo po ustanovitvi Zveze narodov je sprožil umrl ameriški prezident Wilson v svojih znanih štirinajstih točkah. Videč grozote svetovne vojne, si je zamislil Wilson mednarodni forum, ki bi za vse čase odpravil oborožene mednarodne spore in ki bi na mirni način poravnal pod nadzorom vseh narodov in držav vse spore. Mirovna konferenca je pristala na Wilsonov predlog in v vseh mirovnih dogovorih je predvidena ustanovitev Zveze narodov. Vsi podpisovalci mirovnih pogodb so se obvezali, da preko Zveze narodov ne bodo spreminjali stanja, ki je bil utemeljen z mirovnimi pogodbami.

Zveza narodov postuje od 10. januarja 1920. leta dalje.

Kot socialisti moramo pozdravljati in podpirati delo Zveze narodov. Najširše množice ljudstva bi se moralo zainteresirati za ideale Zveze narodov, da bi tudi od spodaj navzgor dobila Zveza narodov najtrdnjšo oporo. Ravno v tem pogledu se je dosedaj marsikaj zamudilo in je ljudstvo vsjer premalo poučeno o zvišenem namenu in ciljih Zveze narodov. Tako se pri nas n. pr. vse raje zgublja v malenkostnih političnih dogodljajih, dočim se omalovažuje velike svetovne politične probleme, ki so bistvenega, življenjskega pomena tudi za naš državni obstoj.

Danes Zveza narodov ni še to, kar bi morala biti. Zveza narodov bi morala izvajati avtoritativno kontrolo nad državami,

morala bi biti država nad državami, kateri bi se morale pokoriti vse včlanjene države v zadevah mednarodnega značaja.

Lanska skupščina Zveze narodov je sprejela na predlog dr. Beneša protokol (znan kot zenevski protokol), ki vsebuje določila, kako je reševati mednarodne spore mirnim putem. Po določitih protokolih je zabranjena vsaka napadalna vojna. Navzlic temu pa, da je bil sprejem protokola soglasen, je protokol ratificirala edinole Češkoslovaška. S padcem Macdonaldove vlade je ratifikacijo najprej odklonila Anglija. Z odklonitvijo protokola od najmerodajnejše velesile na svetu je bila ratifikacija od strani drugih držav brezpredmetna.

Z angleške strani je sedaj v zadevi zaabrane oboroženih konfliktov predložen nov predlog, ki je pa v primeri z dr. Beneševim polovičarski. Po predlogu Chamberlaina naj se najprej zedinijo posamezne države glede razorožitve in še le potem čez čas se naj pristopi k splošni razorožitveni in mirovni akciji.

Pričakovalo se je od Zveze narodov grandiozne stavbe, a dočakalo se je minjatur brez posebne vrednosti. Človeštvo pričakuje nekaj veličastnega, a Zveza narodov izkazuje nepopolne rezultate.

Sicer se pa na sejah Zveze narodov veliko govori. Zastopniki raznih držav se med seboj kosajo, kdo bo izpregovoril bolj miroljubne besede. Po rezultatih vsakoletnega govorenja na sejah Zveze narodov pa ni vzeš vseh lepih besedi kot suho zlato. Vse je preveč preračunjeno na idealen, moralen efekt, kot pa na stvarnost in obvezne izjave.

Malokatera ideja je takoj zmagala, ko se je pojavila. Tako tudi Wilsonova ideja o Zvezi narodov. Veliko je pa že, da je na pohodu ideja o mirnem sožitju vseh držav in narodov.

Politični pregled.

Korošec govori v Ljubljani. Preteklo nedeljo je SLS sklicala v Ljubljani shod, na katerem je govoril dr. Korošec, ki je povdaril, da je Radičev sporazum samo kapitulacija, ki našega državnega vprašanja ni rešila. Dr. Korošec je nadalje izjavil, da bo SLS še naprej vztrajala na svojem avtonomističnem programu. Drugi govornik dr. Stanovnik je obravnaval predvsem razmere na ljubljanskem mestnem magistratu in je zaključil svoj govor z izjavo, da je SLS pripravljena sodelovati z vsemi strankami in pol. skupinami v Ljubljani, ki se ne strinjajo s sedanjim stanjem na mestnem magistratu in ki bo načelno za varstvo mestne avtonomije. Končno je govoril še poslanec Krenžar, nakar je bil zaključen dobro obiskani shod.

Volitve v D. M. v Polju in Aržišah. V Dev. Mar. v Polju je dobila pri občinskih volitvah Gospodarska lista (SKS in Sušterčičanci) 168 glasov, komunisti 99 glasov,

Narodni blok 153 glasov. Kmetijska lista (SLS) 52 glasov in delavska lista (SLS) 241 glasov. »Slovenec« pravi, da ima SLS večino. »Jutro« pa, da so protiklerikalne stranke v večini. Oba lista sta pa zadovoljna z izidom volitev. — V Aržišah je dobila SLS 11 odbornikov, SDS 9 in socialisti 5.

Hrvatski narodni federalistični savez. V Splitu se je vršila konferenca, katere so se poleg zaupnikov udeležili zastopniki Hrvatske zajednice dr. Lorković, dr. Bazala, dr. Trumbić, dr. Zanič, dr. Polić in disidenti HSS Uroič, Jagatić in Miklavčić. Na konferenci je bilo sklenjeno, da se ustanovi Hrvatski narodni federalistični savez. V programatični resoluciji pravi konferenca: Kraljevina SHS se ima urediti federalistično tako, da bo za skupne posle skupna osrednja vlada v Beogradu kot upravna oblast, dočim se bo za vse ostale posle ustanovilo deželne vlade. Tako naj bi imeli Hrvati v Zagrebu svojo vlado za Hrvatsko,

Slavonijo, Istro, Dalmacijo z otoki in za Medžimurje. Tej vladi bi bil na čelu hrvatski ban. Hrvatska bi naj imela svobodno legislativo in finančno-gospodarsko neodvisnost.

Jugoslovanska muslimanska organizacija je zborovala v Sarajevu. Centralni odbor JMO je pod predsedstvom dr. Mehmeda Spaha sklenil, da poslanski klub še za naprej ostane v stikih z zaveznikiški opozicijskimi strankami in da najvrsteje utrdi odnose z demokratsko stranko, ki je s svojim predlogom o širokih narodnih samoupravah in dekoncentraciji državne oblasti pokazala, da med muslimansko in demokratsko organizacijo ni nobenih razlik v programatično-političnih vprašanjih. Centralni odbor JMO se je končno odločno izrekel proti sedanjim RR vladam.

HSS pri občinskih volitvah. V križevskem okrožju so se vršile občinske volitve. HSS je zmagala. V Vrbovcu je dobila HSS od 24 mandatov 22, v Gradcu od 12 vseh 12, v Sv. Ivanu Zabno od 18 mandatov 17, v Vojakovcu od 22 mandatov 20, v St. Petru-Orehovcu vseh 24 mandatov, v Ravenu od 24 mandatov 18.

Radičev izjave praskemu »Venkovcu«. Dopisniku »Venkovcu« je v Zenevi Stefan Radič med drugim izjavil, da je bila njegova stranka že od nekdanj antikerikalna in republikanska samo zato, da izbiže zadnje ostanke monarhizma na Hrvatskem. Radič je naglasil, da je njegov prihod v Beograd definitivni, da je nova politika seljaške stranke v resnici politika, a ne taktika. To se bo v ostalem najbolje videlo s tem, ko bo tudi on, St. Radič vstopil v kabinet. — Predlogi za Radičev vstop v kabinet so prišli iz Beograda. Rekonstrukcija kabineta se bo izvedla prihodnji mesec. Program hrvatske politike se lahko označi z besedami: ekonomske, finančne, prosvetne in prometne reforme. Vprašanje revizije ustave se bo mogoče sprožilo pozneje, če se bo pokazala potreba.

Kraji s kraljico je odpotoval iz Beograda s svojim spremstvom v Skoplje, od tu v Kosovski Mitrovici in končno na Cetinje in Lovčen, kjer bo prisostvoval nacionalnim svečanostim.

Pašić je odpotoval iz Evian - les Bains v Monte Carlo, kjer ostane do konca tega meseca. V Monte Carlu piše Pašić svoje memoare.

V Beogradu je popolno politično zatišje. Seta vladnih strank N. Pašić in Stefan Radič se nahajata v inozemstvu, dočim so skoraj vsi ministri na potovanju po državi. — Večje število ministrov spremlja kralja in kraljico pri obisku v Črni gori. Umljivo je, da dokler se ne vrnejo merodajni politični faktori v Beograd, toliko časa ni pričakovati dalekosežnejših ukrepov sedanje vlade. Po vseh poročilih je Radičev obisk pri Pašiču mnogo pripomogel k utrditvi sedanjega režima.

Po drugih državah

Odnosaji s Turčijo. V Zenevi se je sestel dr. Ninčić tudi z zunanjim ministrom turške republike Tevfikom Rušid begom. Na konferenci obeh državnikov je bilo sklenjeno, da se med Jugoslavijo in Turčijo obnovi diplomatski in prijateljski odnosaji. Vsa sporna vprašanja, ki so dosedaj še nerešena, se bodo obravnavala na posebni konferenci v Beogradu.

Razgovori z Grško. V Zenevi se je dr. Ninčić sestel z grškim zunanjim ministrom Rendisom, s katerim se je razgovarjal o nesoglasjih, ki so nastali med obema državama. Po poročilih iz Zeneve je pričakovali, da se bodo odnosaji med Grško in Jugoslavijo prijateljsko uredili. Rendis je pripravljen dati dalekosežne koncesije in je opustil svoječasni predlog po balkanskem garancijskem paktu.

Kongres narodnih manjšin. Na inicijativo Nemcev, Madžarov in Ukrajincev se bo začetkom prihodnjega meseca vršil v Zenevi kongres narodnih manjšin.

Volitve na Češkoslovaškem. Parlament se sestane te dni k zaključnem zasedanju in bo sprejel državni proračun za leto 1926, pooblaštilni zakon za sklepanje trg. pogodb, novelo k volilnemu zakonu in ureditev uradniških plač. Nato se takoj razpišejo nove volitve, katere bo izvedla sedanja koalicijska vlada.

Rusija prizna francoski dolg. S tem da je sovjetska vlada odrekla plačilo ruskim inozemskim dolgov, je bil podan največji udarec za ruske odnose z ostalimi evropskimi državami. Posebno Francija je bila hudo prizadeta. Vse francoske vlade s nastopale agresivno sovražno proti moskovski vladi in trošile milijarde za Vrangiove

oborožene eksperimente. Kakor se sedaj poroča, je prišlo med Rusijo in Francijo do sporazuma glede dolgov. Rusija se bo obvezala, da bo priznala svojega dolga napram Franciji 50 odstotkov, plačljivo v papirnatih frankih.

Kongres miru. V Parizu se je vršil 24 kongres miru, katerega se je udeležilo 1250 delegatov raznih sindikalnih in pacifističnih udruženj iz vsega sveta. Na kongresu se je opazilo dva tabora, ekstremiste in oportuniste. Kongres je priporočil Zvezi narodov uveljavljenje Zenevskega protokola.

Svetovna ekonomska konferenca. Ministri zunanjih zadev veseli so na predlog Francije sklenili, da se skliče nova svetovna ekonomska konferenca, v popolnjenju one konference, ki se je pred leti vršila v Bruxellesu. Konference se udeležijo tudi Zedinjene države ameriške.

Madžarski kralj. Londonski »Daily Express« je priobčil od Lady Drummond, ki ima odlične zveze, članek, kjer pravi, da ima trinajstletni Oton, sin kralja Karla največ izgledov, da dobi madžarski prestol. — Otonova madžarska monarhistična stranka je najmočnejša. Načeljujeta ji Andrassy in Appony. Vodje morahistov bodo čakali toliko časa, da izpolni Oton 16. leto starosti in potem bodo izvedli svoje načrte.

IZ STRANKE.

Seja osrednjega izvrševalnega odbora NSS. V sled odstopnosti nekaterih strankinih funkcionarjev se seja osrednjega izvrševalnega odbora ne bo vršila v nedeljo 27. t. m., temveč v nedeljo 4. oktobra ob pol 10. uri dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani. Vse člane o. i. o. opozarjamo, že sedaj na to sejo.

Strokovni vestnik.

Jesenice. V nedeljo 13. t. m. se je vršil pri nas članski sestanek, na katerem je poročal strokovni tajnik br. Kravos iz Ljubljane o ujedinenju strokovnih organizacij in o delavskem položaju. Njegovo obširno in stvarno poročilo so vzeli člani z odobravanjem na znanje. Na sestanku se je obravnavala tudi zadnja spomenica, ki jo je vložil Savez metalnih radnika na K. I. D. in se je sklenilo to spomenico podpreti in o tem obvestiti K. I. D. Sestanku, ki je vsestransko dobro izpadel, je predsedoval br. Ferbežar, predsednik podružnice Jesenice.

Poziv! Na našo notico pod tem naslovom se je doslej javilo nekoliko naših tovarišev, ki so vsled slabih razmer brez službe. Zato prosimo tudi one, ki vedo za kako prazno mesto, da se nam javijo. Nujno rabimo mesta za blagajničarico z dobro kvalifikacijo, manufakturnega trgovskega pomočnika in za rudarskega paznika ali poduradnika. Pomagajmo si sami, to bodi naše geslo in zato tovariši, pomagajte! — Tajništvo NSSZ.

Stavka drvarjev v Bosni. V Tesliću so pričeli stavkati drvarji firme Krivaja, ker je hotelo podjetje vpeljati 9 urni delavnik. Pri stavki je udeleženih 2500 drvarjev. Delavska zbornica v Sarajevu je podvzela korake, da se drvarjem ugodi in s stavko preneha.

Mladinski vestnik.

Pulpanova proslava. 21. t. m. poteče 40 let, odkar se je rodil naš apostol Karol Pulpan. Ljubljanske organizacije bodo proslavile ta jubilej v nedeljo 27. t. m. z interno akademijo. Tudi vse ostale naše organizacije naj na primeren način proslave to obletnico na dostojen način. Kjer to ni mogoče tekom tega meseca, pa v začetku oktobra. Proslave naj se vrše v znamenju treznosti, brez alkohola in omejeno le na člane, somišljenike in naše prijatelje. Po potrebi pošlje o. i. o. govornika, če se dan proslave pravočasno naznani. Pri tej priliki naj se nabirajo prispevki za Pulpanov sklad v svrhu izdaje Pulpanovega življenjepisa in njegovih del.

Iz osrednjega tajništva. V sled tehničnih ovir se vrši glavni zbor NSM dne 8. novembra in ne 4. oktobra, kakor je bilo na zadnji seji zastopstva NSM določeno. Opozarjamo na tozadevno okrožnico, ki se razpošlje prihodnje dni.

Dramatični odsek izobr. društva »Bratstvo« Zagorje prosi vse brate in sestre, ki imajo veselje do dramatike, da se prijavijo načelniku dramatičnega oddelka br. Kerimku. — Odbor.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« Zagorje priredi v nedeljo, dne 20. sept. veliko veselico v kavarni Müller z zelo bogatim spore-

ELITNI KINO MATICA LJUBLJANA Kongresni trg

dom. Vabijo se vsi naši somišljeniki, da v polnem številu posetijo našo prireditev. — Odbor.

Pulpanove razglednice se dobe še pri osrednjem tajništvu NSM po 50 par komad za organizacije. Cena v drobni prodaji po 1 Din.

»Bratstvo« Ljubljana. Tamburaški odsek je po zaslugi novega agilnega zborovodje brata Milerja v polnem razmahu. — 7. t. m. se je vršil občni zbor oddelka, na kojem je bil izvoljen za načelnika oddelka br. Ivčević v odbor pa bratje: Puntar (namestnik zborovodje), Kernc (tajnik), Kastelic (blagajnik), Novak (gospodar in arhivar), Pavšič in sestra Coriaryeva. Oddsek obstoja iz treh zborov. Vaje se vrše vsak večer (izvzemi soboto in nedeljo) v lokalu »Bratstva« v Narodnem domu. Že tekom prihodnjih tednov bo nastopil pred javnostjo, da dokaže, kako so se varali vsi oni, ki so prerokovali, da je konec našega tamburaškega zbora.

Cestitamo! Bratu Karlu Hloušku in sestri Jožici Pavčičevi želimo na njuni skupni poti skozi življenje obilo sreč. Cestitamo pa tudi sestri Mici Kozinčevi, bivši članici ljubljanskega Bratstva, ki se je v Zagrebu poročila z gospodom Miljutinom Sekuličem. Na mnogaja ljeta!

TEDENSKE VESTI.

— Za novo železniško progo — k morju. — V nedeljo 13. t. m. se je vršila v Kovežu konferenca zastopnikov raznih korporacij in podjetij, da znova vzame v pretres ter pospeši gradnjo že projektirane nove železnice, ki naj bi vezala Slovenijo z morjem in katera je že zakonito zasigurana. Gospodje pa zahtevajo izpeljavo železnice drugače, kakor je bilo že z zakonom določeno. Zakaj naj bi bilo to dobro, ne razumemo. Čemu zavlačevati. Na koristi posameznikov se ne moremo in ne smemo ozirati. Imejmo pred očmi splošne koristi vse Slovenije in naših sosedov Hrvatov.

— NSS se je pridružila radičevcem. Tako zatrjuje »Napreč«, ki navadno prav vse ugane! — »Napreč« naj bo kar brez skrbni. NSS se bo že pridružila tja, kjer bo prav in kadar bo čas zato. Za enkrat pa tudi »Napreč« še lahko naprej mirno spi.

»Naprečev« pojmovanje narodnega socializma je razvito v št. 37 tega lista. Navajamo samo par njegovih izjavaj: »Narodni socialisti, ki imajo kot glavni temelj boj za narodni jezik, ne morejo zboljšati svojim sodelavcem položaja, če so ti n. pr. druge narodnosti.« — Ne samo ne morejo, ampak tudi nečejo! Zato je vendar tu internacionalna socialna demokracija (op. ur.). — Dalje: »Svoboda nam narodni socializem torej ne bo izvojeval: Če je tvoj sotrpnik druge narodnosti, si z njim sovražnik, daš na svoja prsa orjunaški znak in ga ustreliš (spomin iz Trbovelj 1. jun. 1924). Tako si napravil prvo dolžnost programa NSS.« — Mislimo, da je tej duhovitosti vsak komentar popolnoma nepotreben, posebno še kdor se spominja na naš nastop zoper takratne nastope »Orjune«.

— Socijalnodemokratski »Parteitag« je bil 13. t. m. otvorjen v Heidelbergu. Zastopani so bili italijanski, češki, poljski, avstrijski, danski in še drugi internacionalisti. Interesantno je vedeti, da imajo ti internacionalci krog 845.000 organizirancev, med njimi okrog 154.000 ženstva.

— Razpis službe. — Mestna občina v Mariboru je razpisala eno mesto uradnika III. kategorije pri socialno - političnem uradu. — Prošnje je vložiti do 15. oktobra pri mestnem magistratu v Mariboru.

Hektografične aparate in zvitke, barvne trakove, ogljen papir, povoščeni papir
kupiš najceneje pri LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 6, I. nadstr., telefon 980.

— Slava spominu! — 26. t. m. bi Slovenci morali praznovati 125 letnico rojstva velikega moža, Slovenca, škofa Martina Slomška. Kakor pa vse kaže, gremo tiho mimo spomina velikega Slovenca.

— Invalidi so dobili 50% znižano voznjo na železnicah, toda samo dvakrat na leto. Najmanj, kar bi se jim za enkrat moglo dati, bi bila vsaki mesec polovična voznja. Prav isto bi morale dobiti družine državnih nameščenecv.

— Izkaz posredovalnice za službe Trg. društva »Merkur« v Ljubljani. Službo iščejo: 9 knjigovodij, 3 kontrolisti, 7 poslovodij, 76 pomočnikov, 8 poltnikov, 12 skladiščnikov, 6 knjigovodij, 6 korespondentov, 32 kontrolistov, 51 prodajalk, 11 blagajničark, 12 strojepisck, 6 učencev in 17 učenck. Proste službe: 1 knjigovodja, 1 korespondent, 12 pomočnikov, 1 poltnik, 3 kontrolistinje, 3 prodajalke, 10 učencev in 2 učenki. Društvena posredovalnica posluje za društvene člane in pa za poslodaev brezplačno, za ostale proti mali odškodnini.

— Vlom v Gorjah pri Bledu je izvršil pred dnevi neki 23 letni Pogačar na zelo drzen način. Poklicaj le ponoči prodajalko pod pretvezo, da naj mu proda par sveč, ker pridejo očeta obhajati, pa nimajo doma sveč. Nič hudega slutel ni dekle odpre. On vstopi ter dekleta takoj udari po glavi, jo davi za vrat in končno zamahi z neko kunjjo usta. Ker je vedel za ključ od blagajne, je takoj odprl in vzel iz nje ves denar in potem izginil. Prodajalka se je pozneje zaveda iz omedlevice ter poklicala ljudi. Orožnikom se je kmalu posrečilo prijati pravega vlomilca, ki je dejanje priznal in vrnil denar.

— Vročina v Ameriki. Okoli 10. t. m. je nastala v Ameriki neznosna vročina, ki je dosegla višek 11. septembra in baje rekord v letošnjem letu, oziroma v zadnjih 10 letih. Najhujše so jo občutili v New Yorku, kjer je znašala krog 14. ure omenjenega dne 124 stopinj Fahrenheita.

— Vreme pri nas je kakor v aprilu, dasi so razni preroki napovedovali ta mesec lepo vreme. Po dnevnem deževju je nastalo mahoma mrzlo. V planinah je zapadel sneg, ki je pobelil pobočja nizko v doline. V soboto nas je obiskala prva slana, ki je po nekod napravila dokaj škodo na ajdi. — Zimo bomo dobili letos zelo zgodaj in bo najbrž tudi huda.

— V ubogi Avstriji. — O priliki neke razstave v Dunajskem Novem mestu so se tam vršila tudi razna zborovanja, na katerih se je zatrjevalo, da se na Nižjem Avstrijskem davki absolutno ne bodo več zviševali, pač pa nasprotno, da nameravajo nekatere znižati. — Torej v ubogi Avstriji ni tako — ubogo!

— Izpuščeni komunisti. — V Pragi so aretirali pred par tedni tri komuniste, ki so bili osumljeni, da so pred tremi leti nameravali atentat na predsednika Masaryka. Enega izmed njih so sedaj že oprostil, ostala dva pa bosta najbrž tudi kmalu izpuščena, ker jim kljub obtežljivemu materijalu, ne morejo dokazati krivde.

— Poselstva bivšega nemškega cesarja Viljema in njegove rodbine so bila ogromna. Obsegala so 20 palač, 51 gradov in mnogo veleposestev z ogromnimi kompleksi. Vse to je republikanska vlada konfiscirala ob prevratu. Sedaj so se vršila pogajanja med zastopniki vlade in zastopnikom bivšega cesarja, ki upravlja finance njegov rodbine, zaradi odškodnine. Odškodninska zahteva znaša 10 milijonov angleških funtov.

— Visoka starost Angležinje. Na Angleškem je praznovala te dni teta nekega admirala 104. leto svojega rojstva. Jubilejntinji so priredili v dotičnem kraju velike svečanosti. Tudi kralj in kraljica sta ji čestitala. — Žena je zdrava in trdna.

— Rekord pri brzovaju. — 6. t. m. so praznovali v Ameriki 475 letnico odkar je Kalifornija vstopila v Zvezo zedinjenih ameriških držav. Pri tej priliki so iz Londona oddali direktne brzovaje v San Francisko, ne da bi na tej dolgi progi sodelovala ena sama človeška roka. Vse vmesne postaje so delovale samo avtomatično in mehanično. V Londonu so oddajali in v San Francisku so čitali natipkan brzovaj v originalu, brez

vsakih pomot. Proga je dolga 7400 milj in teče deloma po suhem, deloma v morju. Doslej so vmesne postaje, katerih je 21 prejemale in na novo oddajale brzovaje. Lahko si predstavljamo kako popačeno so lahko prišli brzovaji na določeno mesto. To vse sedaj odpade.

— Najdba velikega meteorja v Ameriki. Pri nekem izkopavanju so v Ameriki prišli do velikega meteorja. Obseg in teža te mase je velikanska. V masi se nahaja želez o, večja množina platina in diamanti. Seveda je je takoj ustanovila družba, ki bo ta naravni dar izrabila.

— Angleški komunisti v ofenzivi. V Angliji so pričeli komunisti zopet nastopati ofenzivno. Razvili so živahno propagando, toda vlada jim je strogo za petami.

— Zopet nesreče z zrakoplovi. — Na svojem dnevnem poletu sta pri Freiburgu ponesrečila z letalom dva francoska letalca. Eden je bil takoj mrtev, drugi močno ranjen. — Tudi v Nemčiji so blizu Monakovega imeli letalsko nesrečo. Neko letalo je padlo na tla ter se zarilo v zemljo; v aparatu je nastal ogenj, ki je pokončal letalo in letalce. Letalo in letalca sta popolnoma zgorela.

— Smrtna obsodba. 27 let starega kovača Zoriča iz Komore pri Petrinji so te dni obsodili na smrt, ker je iz zasede ubil svojega brata.

— General Wrangel je menda razpustil svoj generalni štab. — Hvala Bogu! Mož se je prepričal, da je bil ves njegov trud zaastonj. Če je le to definitivno in popolno.

— Republika za smrtno kazen. — V Avstriji se poraja zahteva, da se zopet uvede smrtna kazen. Pač drugače ne gre! In to zahtevajo krščanski socialisti.

— Povodenj na Kitajskem. Vsled hudega deževja je izstopila mogočna reka Jangtsekiang ter poplavila mnogo sveta. V neki pokrajini je zalila preko 1000 vasi in je utonilo 3000 ljudi. Škoda je ogromna.

— YERC, družba z o. z. (Yougoslave Express Reclame Company) je naslov mladega toda agilnega podjetja, ki je razstavil letos na vselejmu v njegovi zalogi izšle edicije, katerih »Zakon o obči carinski tarifci je vzbujal splošno pozornost radi zelo priročne, okusne in cenene izdaje. (Cena knjižice je samo Din 20.—) — Yerc ima tudi lastno anononno pisarno, ki oskrbuje vsa naročila za inserate vsega časopisja po najnižji tarifi. Bavi pa se tudi z ostalimi trgovskimi posli kot im- in exportom, komisijo in agenturo. Yerc je dobil na vselejmu večje število naročil.

Ljubljana.

— Jubilej Zorka Preloveca. — 12. t. m. je slavil znani in priljubljeni pevovodja in skladatelj Zorko Prelovec svoj 15 letni jubilej delovanja pri društvu »Ljubljanski Zvon« kot pevovodja. — Zeleč mu i v bodoče še nadaljnih uspehov na tem polju umetnosti, mu kličemo prisrčno: še na mnogaja leta!

— Draginja na ljubljanskem trgu je neznozna. Zlasti so nastavljene horendne cene za sadje, ker je vse to danes pač luksurijozno. Vživanje jedi bo tudi že kmalu luksurijozno. — Dalje so pretirano nastavljene cene za meso in mesne izdelke, kar je pričel kritizirati tudi »Slov. Narod«. To dokazuje, da nismo samo mi nergačji, ampak da nergajo že tudi oni, ki imajo kaj pod palcem. — Radovedni smo, ali bo slavni gerentski svet ljubljanski proti tej neopravičeni draginji kaj ukrenil ali ne. Če ne, potem bo dobil v delavnosti nezadostno, čeravno drugače spretno popravlja mestno hišo, ulice itd.

— Moka padla — in kruh se je pocenil prošli teden v Ljubljani za 50 par pri kg. Le malo pecivo obdrži stare cene. — Kljub temu pa tako znižane krušne cene še ne odgovarjajo ceni moke ter bi se morale še znižati.

— Potres! — 11. t. m. smo doživeli v Ljubljani zopet dva potresna sunka, krog tri četrt na 6. uro zjutraj. Potres so občutili na Hrvaškem, Dalmaciji in v Trstu. — Cene v gostilnah so znižali tudi v Mariboru ter so mnogo nižje kot pri nas.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Ze prav, John Noldan pa je rekel, da ste vi izvršili tatvino.«

»To ni res, visoki gospod.«

»Potem se usedite semkaj k mizi in izčrpno opišite na papirju vso zadevo, ki je v zvezi s tatvino. Tudi ne pozabite omeniti skrivnega predala in ključa! Ali hočete to storiti?«

»Prav rad!« vzklizne knjigovodja ter se globoko oddahne. »Prosimo vas le še za prijaznost, da se mi razvežeta roki!«

Zapovedujoč migljaj in že ima knjigovodja roki prosti.

Howard se usede k mizi. Kaj kmalu mu teče pero po papirju z neverjetno naglico, dotičim mož s krinko, sklonjen nad njim, z velikim pozornostjo čita, kar je napisal. Precej časa poteče, da je Howard za popisom gotov. Opisal pa je ves dogodek tako točno, da bi si

mož s krinko ne mogel želeti natančnejšega popisa.

»Tako je prav,« reče mož s krinko. »Sedaj pa podpišite listino z vašim imenom!«

Howard temu takoj ustreže. Tedaj pa da mož s krinko znova migljaj. In strahoma opazi pohabljeni knjigovodja, da mu zopet povezuje roki.

»Oh, usmiljenje!« ječi v strahu. »Saj sem vendar docela nedolžen — jaz nesrečnež! Prizanesite mi, visoki gospod!«

Nikakega odgovora. Kljub obupnemu jadikovanju ga z veliko naglico odvedejo in vržejo v drugo celico iz železa. Topot gre Jak za svojimi ljudmi, vendar, se niti najmanj ne zmeni za tarnanje in vpijše do smrti prestrašenega lopova, marveč odide v spremstvu 2 mož v celico, v kateri se valja v svoji brezmejni razljudenosti po tleh John Noldan. Ko vstopi Jak notri, ga John obsuje s koptico

OBLEKE NA OBROKE
O. BERNATOVIC
LJUBLJANA, MESTNI TRG

kletvic in raznimi izbranimi psovkami, katere pa mož s krinko molče preide.

»Preiščite ga!« ukaže tajinstveni mož črez nekaj časa svojima tovarišema. »Vesta itak, kaj hočem imeti!«

Takoj se spravita oba na pobesnelega trgovca, ki se ju v svoji divji jezi na vse pretege otepa.

»Tu je ključ!« vzklizne Bill zmagoslavno po nekaj trenotkih.

John Noldan se grozno dere.

»Hahaha,« se zasmeji mož s krinko, »ali poznate ta ključ? Pod tem ključem tiči skrivnost, ki bo izkazala nedolžnost Freda Miles.«

»Demon-satan!« sika trgovec.

»Da, vaša nečedna dejanja so sedaj jasno dokazana. V sosedni celici se nahaja vaš lopovski pomagač Howard, ki je vse priznal. Vi ste izvršili tatvino, katere je bil osumljen Fredy Miles.«

»Howard je izvršil tatvino,« kriči Noldan ves divji. »On je zasnoval načrt, ker je sovražil Freda.«

»Res lepa dvojica! Eden je toliko kriv kot drugi. — Ali si je tudi Howard izmislil lopovščino, ki je v zvezi vaših plemeniti soprogij njevo zadnje dobro, čast in neomadeževano ime?«

»Seveda, vsega je edinole on kriv.«

»Zavržena, podla duša, vi niti ne slutite, da so moji ljudje prisluskovali vašim razgovorom. Zadnje nesramnost ste sami skovali, Howard je bil le vaše poslušno orodje, četudi je ravno tako zavržen podlež kot vi sami, gnjus človeštva!«

»Gospod, čuvajte se me!« rjove John Noldan kot bi bil obseden.

Jak se obrne k vratom in govori tiho sam s sabo:

»Večja propalica je ta človek kot tiste deklice, katere je že doseglo moje bodalo. Oh, strašno plašilo naj kmalu zadene njega in njegovega sokrivca!«

»Svoj ključ hočem imeti!« divja trgovec, »ključ, tatovi — roparji!«

Zaman je vse njegovo besnenje; tajinstveni mož zapusti molče celico, ne da bi se le enkrat ozrl na zvezanega trgovca. Nahodniku pokliče Billa, rekoč:

»Bill, odslej se boš držal v bližini Noldanove hiše. Trdno sem uverjen, da bo gospod Fredy Miles ponoči prišel tja ter poizvedoval po usodi svoje sestre. Čim ga zapažiš, ga takoj pelji v majhno hišo, prav rad bo šel s teboj, ko mu boš izročil tole pismo. Njegova zunanost ti je že znana.«

Bill se prikloni in odide. Sedaj se mož s krinko obrne k drugemu možu, rekoč:

»In ti boš jutri zjutraj odnesel na policijo pismo. Zato se zglaš ob jutranji zori v moji kabin!«

Prijazno še pomigne možu, potem pa odide v svoje prostore.

»Kako diven mož,« je vendar ta zagoletnež! Pripravljen kljubovati vsaki nevarnosti — lopove kazniti — dobre nagraditi — razpolaga s sredstvi, s katerimi je v stanju razvozljati še take skrivnosti!

Nedolžnost se izkaže.

Pozno ponoči se pojavi v bližini Noldanove hiše moč srednje postave z visoko zavitim ovratnikom okrog vratu, da skoro ni videti obraza. Skrivnostni šetalec se čisto s strahom ožira okrog sebe ter napravljiva vtis, da se boji svojih zasledovalcev. Vendar v tihli ulici vse mirno, od nikoder ni čuti nobenega glasu, tudi Noldanova hiša je v popolni temi, kot da se je tamkaž že vse podalo k počitku.

Tujej je videti zelo razburjen. To dokazuje predvsem njegovo nemirno dihanje in pritrjeno tarnanje, ki prihaja iz njegovih bradatih ustnic. — Črez nekaj časa je slišati nerazločne besede, izgovorjene v pretiranih stavkih, iz katerih je sklepati na njegov obup in globoko bol.

»Kati — uboga sestra, kje se nahajaš? Ali si morda celo odšla v smrt — ker ti radi grozne sramote ni bilo več živeti? Kati, kje si?«

Naenkrat pa tuječ prestrašen odskoči. Kot bi vzrastel iz zemlje se pojavi pred njim mož v mornariški obleki, iz črnice pa mu molči pismo.

»Mislim, da sem pravo pogodil, da je gospod brat gospe Noldan,« ga nagovori dozdevni mornar s pritajenim glasom.

Tujej se znova močno prestraši.

»Kdo ste — od veste, da — — —«

»Stal sem v veži ter vjel nekaj besed, ki ste jih govorili sam s sabo. Če ste vi gospod Fredy Miles, potem vam moram izročiti vest od vaše gospe sestre.«

Tujej od veselja vzklizne.

Premog trboveljski, lbojski in črnolajski,
drva, koks, oglje, šlezijske brikete
do-**»Mirija«** LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8, tel. 220
Plačilo tudi na obroke

»Od Kati — kje je? — Oh, govorite, gospod, toliko strahu sem že preстал radi sestre!«

Neznanec izroči sedaj obupanemu bratu pismo gospe Noldan, rekoč:

»Tu čitajte poročilo vaše gospe sestre! Tamkaž pri svitu čestne svetilke gotovo spoznate njeno pisavo.«

En skok in že je Fredy Miles pod svetilko. Na prvi pogled mu je jasno, da je pismo v resnici od njegove sestre. In čita: Moj dragi, srčnoljubljeni brat!

Zaupaj prinašalcu teh vrstic, ki Te povede k meni. Zeljno že čakam, na svidenje! — Kati.

Trdno odločen se vrne Fredy Miles k neznanцу, ki mirno čaka nanj med vežinimi vrati.

»Oh, prosim vas, peljite me k moji sestri, nujno moram govoriti z njo. Vsaka zamuda more imeti nepregledne zle posledice.«

Potem kar za mano, gospod Miles, najina pot ni daleč, in če se ne molim, najdeva vašo gospo sestro še pokonci.«

In ne čakajoč odgovora, jo mahne neznanec po čestli navzlot, Fredy Miles gre pa tik ob njem. Ubogi begunec se niti hip ne pomišlja, da bi vse to moglo imeti končni izid v — izdajstvu, zavedajoč se, da bi njegova sestra rajši preje umrla, kot pa le z besedico izdala njegovo navzočnost. Kmalu dospeta nočna šetala na obrežje, kjer stoji večje število vilam podobnih poslopij aristokratskih nameščenecv. K enemu teh poslopij nameri neznanec svoje korake. Oba moža gresta sedaj po vrtu, ki leži pred hišo.

Neznanec odpre hišna vrata ter poprosi gospoda Milesa, da mu tihlo sledi. Pri enih izmed vrat, radi teme nevidnih, Fredy Miles ostane neznanec ter tih in vljudno potрка nanje.

»Kdo je?« se glasi znotraj nežen glas, katerega Fredy takoj spozna.

Jugoslavanski kreditni zavod
v Ljubljani, Marijin trg šte. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodneje. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Proti dobremu poročstvu daje osebne, trgovske in obrtne, zlasti pa kredite na kratek rok.

Žarnice

„Tungsram“

so najboljše!

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja
Kaj ti koristi kroj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušenege po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI SOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tebiš za krojače, šivilje in nešivilje.

Oglašajte

Novi Pravdi!

Plin v stanovanja!

Vsaka štedljiva gospodinja vporablja v kuhinji, kopalnici in pri likanju samo plin. Vsak čas pripravljeno — kuha ter greje hitro. Neprimerno cenejše. Vedno čisto.

Mnenje o nevarnosti plina je samo predsodek. — Že od leta 1861, odkar obstoji plinarina, se ni dogodila še nobena resna nesreča.

Napeljava do hiše — brezplačna! Napeljava v stanovanje stane samo 800 — 1000 Din — plačljivo v desetih mesečnih obrokih.

Kuhalnik se dobi že za 125 — Din
Likalnik se dobi že za 140 — Din
Štedilnik se dobi že za 1800 — Din

Uporaba plina v vseh obrtih za varenje — taljenje — kuhanje — pogon strojev itd. najcenejša. Vedno pripravljeno — čisto — prihrana na času in denarju!

Priporočamo tardo
Josip Petelin
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev, brisačk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solinger škarj za prikrsovanje in za obrezovanje trt
NA VELIKO IN MALO.

»Sedaj pa le vstopite, gospod Miles. Vaša gospa sestra še budi, pozneje bo govoril z vami moj gospodar sam.«

Mladi mož komaj še sliši zadnje besede. Z roko tiplje po ključu ter naglo odpre vrata.

»Kati! — Fredy! — Moja draga sestra!« odmevajo glasovi veselja. Brat in sestra se tesno ovijata, kot da nočeta nikdar več narazen. Precej časa poteče, da se njuno veselje tako poleže, da se moreta pričeti stvarno razgovarjati.

»Šurten strah sem preстал,« reče Fredy, ki se vedno stiska k sebi ljubljeno sestro. »Skrivaj sem se vrnil v Liverpool, ker me je kot strela iz jasnega neba zadela vest, da si nenadoma zginila, da si se lotila. — Bil sem ves iz sebe — povej mi Kati, kaj se je zgodilo?«

(Dalje prih.)

Odgovorni urednik: Franjo Rupnik. Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivolc

Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.
Lastna knjigovoznica. Velika zaloga sotiskit zvezkov, map, in blokov.

Najboljši šivalni stroji

so edino **Josip Petelinca** znamke „Gritzner“ in „Adler“

Večletno jamstvo. Delavnica za popravilo strojev.
Pouk v vazenju brezplačen.
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.